

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanulóknak egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., félooldal 16 kor. stb.

Felelős szerkesztő:

Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)

Előfizetéseket elfogad és hirdetéseket felvesz a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők

Tiszta családi élet.

Gondolkodó elmék behatolnak az állami s társadalmi kérdések szövetségébe s előhozzák, csoportosítják a hasznosakat, fontosakat. Látják a háboru bajait, kárait, gyűjtik a tapasztalatokat s így készülnek a reformokra.

A legelső feladatok közül is kiválik fontosságban az életmentés kérdése. A háboru életáldozatait, a nagy mérvet öltött gyermekhalandóságot, a háboru-alatt nagyobb arányban pusztító betegségek kártevéseit csak modern egészségügyi politikának komoly, rendszeres reformmunkájával lehet ellensúlyozni, kiegyenlíteni.

A védekezés feladata, az alkotó munkának kezdése, irányítása első sorban fontos állami feladat. Van azonban a közegészségügy nagy területén sok, sikerrel ható tényező, amely — hogy a célhoz közelítsen — az állam támogatása mellett a társadalom közreműködésére is reáshorul.

Dr. Nékám egészségügyi kormánybiztos hatalmas tudással s bőséges tapasztalattal csoportosította a magyar közegészségügy reformjának szükséges, elodázhatatlan tételeit. Utalt a társadalom segítő hatalmára is és itt legelső szempontnak a *családalapítás* előmozdítását jelölte meg. A családalapítás előmozdítását mindenféle lehetséges móddal és eszközzel, mert a tiszta családi élet *erkölcsjavító hatása* megbecsülhetetlen segítséget

nyújt a közegészségügy nemzetetorősitő céljaihoz.

Tiszta családi élet! Fenséges intelem. Egyénnek s társadalomnak erkölcsi s anyagi boldogulása fejeződik ki benne. Tiszta családi élet. Amelynek édes összhangjában a hűséggel egygyeolvadó, lemondásra erősitő, áldozatra gyulasztó, munkára lelkesítő szeretetet szívek nemessége, vallásos lelkek erkölcsé koronázza. A tiszta életű család nagy nemzeti értékek hordozója volt mindenkori, de talán még s kapcsolódott hozzája az erkölcsi élet megújodása, a nemzet jövő sorsa, boldogságos élete a várható, a belőle fejlődő sikernek akkora szükségességével s bizonyosságával, mint napjainkban. A háboru egyik tragikuma, hogy a tiszta családi életen folt esett. A családfő távolléte, elhalása, a nyomor, a megszedítő csábítás, a százszoros alkalom egyre törlik a tiszta élet himporát. Sok helyen a látszat se más, mint a még röstelkedő szeméremnek a hazugság patikájából szedett kendőzése.

A családalapítás főfeltétele bizonyára a biztosított megélhetés. A fizetésnek, jövedelemnek el kell érnie a jogosan támasztott igényeket. Fontos dolog, hogy a családalapítás visszajusson a régi alaphoz: a fiatal korhoz. Belső, lelki összeforrás legtermészetesebb, legállandósabb a fiatal szívek között. Lehetővé kell tenni a házasságot a fiatal korban. Sok férfi elkerüli így az aglegénységet, sok

család megszabadul az olyan bevándorlóktól, akiknek teher- és felelősségmentes életmódja megegyez a mézlopó darázsak, meg a kakuknak természetrajzával. Mindez csak a tiszta családi élet javára szolgál a arra is, hogy kevesebb lenne a gyermektelen család. A tapasztalat mutatja, hogy mindaz a foglalkozási ág, amely lehetővé teszi a korai házasságot, a nemzetgyarapodás előmozdítója. A fiatal szívek virágzó érzése szívesebben, örömeztőbb hajol a gyermekbölcső édes, kicsiny virága fölé, mint azok, akik ecetágyas szívvél, ráncos arccal életmód-biztosítás céljából savanyítják be magukat a kényszerdedt házasságba.

Nékám professzor szerint államilag kell favorizálni a sokgyermekű családokat. A nőtlenségi s gyermektelenségi adó mellett olyan örökösödési törvényt kell alkotni, hogy egykét gyermek ne örökölhessen többet, hanem mintha több gyermek volna. A hiányzó örökrészt az állam kapja jóléti intézmények céljaira.

Hogy az erkölcsjavító, tiszta családi élet föllendüljön, erkölcsi biztosítékra is szükség van. Küzdjünk a háborus idő erkölcsi léhaságának járványa ellen. Gyengítsük a támadás, erősítsük az ellentállás erejét. A béke korszaka, a hazatértek megpróbált erkölcsi érzése, az életérték, életfeladatok komolyabb szemlélése, a bűnös eszközök s alkalmak kevesbedése már maga is a nemesebb célok

Lexi Öcsémhez.

Öcsém!

Ki édes otthon melegében éltél
Szülői szárnyak védelme alatt
S az anyacsókák törölték le lágyan
Könnyeibe fojtott fájdalmadat,
Itt éltél köztünk édes melegségben,
Mosolygó rózsák nyíltak ajkadon,
Tündéri álmot itt tanultál szőni,
S tipegni sima virágutakon, —
Öcsém, ki távol hideg idegenben
Meleg lelkünkől oly messzire vagy
Mértőldes bátyák választanak el tőlünk
Baykál vidékre szögzött gályarab:
Jól vagyunk. Ne sirj! Itt nincsen semmi baj.
Az isten velünk és szilárd a hit.
Jól vagyunk apánk, anyánk s mi testvéréd,
Caupán csak az fáj, hogy Te nem vagy itt.

Minden a régi, úgy van, mint elmentél.

Minden a helyén, mi sem változott:

A fecske most is itt rakta a fészket,

S hogy ősz lett újra, ő is távozott.

A gulya most is ott az erdőszélen,
Most is van hajnal s bitor alkonyat,
S a Balatonon huzó vadlibákból
Most is jár erre régi sok csapat.

A harmat gyöngye most is úgy tündöklök
S hullik a levél, sárgul a csallit,
S a lebke szellő most is szárnyra kapja
Az estharangsó lágy akkordjait.

Minden a régi, mi sem változott meg,
„Az asztalunknál megvan a helyed”,
Gazdátlan ágyad itt áll a szobánkban
S álomra hívón integet Neked.

A régi óra ott az ebédlőben
Egyhangun hajlja most is percelt;
De mintha minden óra egy év lenne,
Oly lassan teszi lusta lépteit.

A kardod ott lóg, úgy, amint kívántad,
A napfény táncol rajta reggelén,
S egy napsugárka végig csokolgatja,
Hogy napnyugatra róla birt vigyen.

A fényképed oly gondosan őrizzük;
Ha rápillantunk, — könnyben két szemünk;

De mi remélünk s azért várva várjuk,
Hogy nemsokára mind együtt leszünk.

Buzgó imánkat az Úr zsámolyánál
Lelkünkől öntjük érted jó Öcsém,
S az isten, hisszük, megballja szavunkat,
S még itt pihenhetsz jó anyánk ölen.

S ha megjősz közénk! Ó milyen öröm lesz.
Kéblünkben hogy fér majdan el szívünk?
A csókjainkat hogy fogod elbirni,
Ha rajtad csüngve sirva-nevetünk?

Hogy fogunk tépni, jobbra-balra huzni,
Lágyan becézni, csüngni ajkadon
S hogy fogunk óvni glóriás kis bőséged,
Hisz megcszenvedtél értünk is nagyon.

S ha itt lész köztünk, épen úgy, mint régen:
Szülőink szárnya ismét befogad,
S mint kis madárkák élünk szeretetben
Gondos szülők védszárnya alatt.

ELEMER.

utjára tereli a ma meglazult családi s társadalmi életet. Ezt egészítse ki minden nevelő tényezőnek, templomnak, iskolának, különösen pedig a nőnevelés felkarolásának áldásos segítségével.

Munkás, lelki műveltséggel ékeskedő, vallásos lelkű, a női hivatás magasztosságát megértő és tisztelő, áldozatra, az anyaság szent kötelességére hajló, léha örömök helyett az élet komoly céljaiban kedvet találó hitvesek nevelésével törekedjünk megvalósítani az erkölcsös, szép élet kialakulását. Arra törekedjünk, hogy az új idők haladásra, fejlődésre, demokratikus reformokra, modernsége irányító szelleme dacára is, sőt ezek mellett is az állami, társadalmi s családi élet minden nyilvánulását átfogja, ragyogva keretesse a krisztusi szellem. Így lesz összhangban az anyagi és erkölcsi biztosíték s így valósulhat meg a tiszta, erkölcsnemesítő családi élet népet szaporító, gazdagító új korszaka. (+)

HIVATALOS RÉSZ.

Dispositio. Csendes Gyula zalaszegvári káplán hasonló minőségben Peremartonba helyezte-tett át.

A háború és a világnézetek.

Nagy világtaklázatok története a bizonyosság arra, hogy amíg nagy forrongások tüzen keresztül nem verte magát egy világnézet, nem volt békeség. A győztes világfelfogás azonban jutalmul megnyergelte a kihűlt krátert s a maga gondolatai szerint irányította be a békés fejlődés szekere-rudját. S valljuk meg őszintén, joga is megvolt erre, hiszen minden uralkodó áramlatnak dicsőretére válik, ha a megsemmisülés veszedelméből mentette ki akár az állam, akár a világegyetem szekerét. Elég csak egy pillantást vetnünk az ókorra.

A klasszikus népek és a barbárság nagy mérkőzése mintegy összeomlással fenyegette a világot minden rendjével egyetemben. A pogányság erkölcsiileg képtelenné lett, hogy megmentse a végszűzüléstől, de jön a kereszténység s kivezeti a khaosz-ból a tapogatózó, elhelyezkedni nem tudó nemzeteket, de jutalom gyanánt saját világnézetének zászlaját tűzte a kapitólium omlára s érdekszférájába vont a világot.

A mostani világfelfordulás is, mely eleinte érdekháborúnak kezdődött, majd faji háborúvá nőtte ki magát, ma már világnézetek harcának jellegét viseli magán. Különösen most az orosz forradalommal lett szembeeszkő a tény. Eddig Oroszország látszólag vallásos alapon épülő dinasztikus államformájával mintegy kiűzt az antantisták sorából, de mikor a forradalom tümenyszerűleg s mondhatni hallatlan sikerrel elsöpörte a régi rendet, most vált igazi cimborájává a szövetséges hatalmakkal. A mérkőzés folyik eddig nem halott erőfeszítéssel, a technika csodás produktumaival. A küzdelemnek el kell dőnie jobbra vagy balra nem is sokára s kétségtelen, hogy csak az egyik világnézet maradhat meg a nyeregben. A győztes fél saját világnézetét festeti győzelmi lobogójára s nem kell erőszakhoz folyamodnia, hogy világnézete uralkodóvá váljék a legyőzötteken is.

Ilyen szempontból vizsgálva a jelen helyzetet, mindkét küzdőfélnek oka van minden erőmegfeszítéssel döntésig vinni a küzdelmet. Ez a döntés nem állhat meg egy 50 százalékos kiegyezésnél, mert ez csak fegyverszünet jellegével bírna s bizonyára csak a legelső kedvező alkalomra várna, hogy újra lángra lobbanna a világot. A világnézetek ugyanis nem megalkuvók. Buknak vagy győznek aszerint, amint a körülmények kedveznek nekik.

A jelenlegi világháborúban minden világnézet azon iparkodik, hogy valamiképpen biztosítsa befolyását a jövőendő kialakulásánál. Természetesen leginkább filantropikus szerepet vittek a háború alatt, de megpróbálkoztak mindegyik a külpolitika útvesztőibe is behatolni, hogyha már az eljövendő békekongresszuson ülőhelyhez nem is juthat, —

legalább a karzatra kerüljön fel s helyesléssel, vagy nemtetszéssel, esetleg passzív viselkedéssel némileg magára terelje a figyelmet.

A pápa, kinek külsőleg e tekintetben a legkedvezőbb helyzete van, több ízben meg is jelent a béke olajágával a küzdő felek között, de meghallgatásra nem talált. Tekintélyének bár súlya van s mint szuverénnek módja is van a kezdeményezésre, de éppen ott van a nehézség, hogy tekintélyének pillérei ép azon alapon nyugosznak, melyet az egyik fél kiforgatni szándékozik. Működése sikertelenségének nem utolsó akadálya az a körülmény is, hogy éppen a katolikus egyházfeje volt az, ki ismételten élethangú enciklikákban kelt ki azon eszmearamlatok ellen, melyek az antant tábor vezetőinek legnagyobbbrészt világnézetét alkotják s melyeknek érvényre jutása a nemzeti célok mellett nem kis szerepet játszik. Legalább is ezt mutatja a jelen háborúba való belesodródása oly nemzeteknek s hatalmakkal, melyeknek érdeke abszolút nem kívánta a közbelépést. Hanem ezen bizonyos eszmearamlatok által elsodort befolyásos vezetőkörök éppen ezen cél megvalósítása érdekében, — persze nemzeti érdekek hangoztatásának ürügye alatt — belevitték országaikat a nagy mérkőzésbe.

Hogy Amerikának legutóbb történt színvallása tisztán ilyen tendencia eredménye, nagyon könnyen feltehető. Elég csak fontolóra vennünk Wilson habozását s késlekedését. Wilsonnak be kellett látnia, hogy Amerika csak veszíthet, ha tétlenül beleavatkozik a háborúba. Neki nem is volt bizonyos szándéka háborúba kergetni Amerikát, de francia és angol elváratai, mikor látták, hogy nem mentheti meg őket semmi a háború elvesztésétől, hacsak egy új, nagy iparral s tőkével rendelkező szövetség nem. Továbbá nehogy bukásuk után egy érintetlen versenytárs urálja a porondot, kényszerítve érezték magukat, hogy ama nemzetközi kötelék révén vonják szövetségbe, mely köteleknek nem kevés szerepe volt Wilson hatalomra jutásában és még több szerepe lehetne az ő és egész érdekszövetsége uralmának megbuktatásában. Így csuszott szépen a nemzeti célok helyébe a nemzetköziség, a jól ismert világnézet érdeke. A nacionalista célt meg kellett külsőleg tartani a nagy tömegek számára, — természetesen görög-tűznek. Egy-két befolyással bíró, de más világnézetet valló vezető egyéniséget nem volt nehéz skartba tenni, hiszen csak rájuk kellett kenni a háborúban tapasztalt sikertelenségek ódiumát.

Ami most már a khaosz-ból való kivergődést illeti, természetesen a háború után annak az eszmearamlatnak — mondjuk világnézetnek — lesz a legnagyobb ázsója erkölcsiileg is, amelyiknek hívei a kivetítő utat megtalálták. A küzdőfelek közötti elkeseredés oly nagy úrt támasztott a szembenálló felek között, hogy annak áthidalása akár egyik, akár másik ajánlatával nem sikerülhet.

A kibontakozást tehát egy oly „non putarem”-nek kell megteremtenie, amely kicsavarhatja mindkét küzdő kezéből a fegyvert, vagy legalább is megadhatja a kényszerűség látszatát. Ez a „non putarem” nagyon könnyen lehet az orosz forradalom által felvetett szocialista áramlat ténylegesítése. A szocializmus nemzetközi szervezete lévén, könnyen válhat azon deszkává, melybe a küzdőfelek mindegyike belekapaszkodhat a béke felé való evickelésben. Mert hiszen békét óhajtott mindkét tábor, ahhoz most — a háború harmadik esztendejében — szó nem fér.

Ha azonban sikerül a szocializmusnak az, ami az orosz szocialisták célja, t. i. elvezetni a nemzetnek tikkadt seregét a béke kútjához, akkor adva van minden kedvező körülmény a szocializmus teljes diadalához, mert oly tőkéhez jutott ezáltal, mely uralmát egész Európában biztosította. Csak attól függ azután minden, hogy azok, kik a szocialista világnézet képviselőiben a kormánylapáthoz kerülnek, tudják-e majd úgy kormányozni hajójukat, hogy zátynyra ne jusson. Mert össze-bükközéstől legalább is hosszú ideig nem kell tartaniuk. Milyen képet mutat e szempontok szerint mérlegelve a jövő, hogyan illeszkedik bele az új helyzetbe a többi világnézetek, minő sors vár az eddig uralmon levő, az újakkal talán ellentétes világnézetekre s azok képviselőire? — mindenestre az érdekes, de emellett a leginkább kérdés közé tartozik, melyekkel foglalkozni nemcsak kíváncsi, de szükséges is.

Kiss István.

Használjunk hadisegély bélyeget!

A közegészségügy és az orvosok. A bőrgyógyászati klinikán orvosi ankét folyik, amelyen a közegészségügy fontos kérdéseiről, különösen pedig a venerikus betegség ellen való küzdelemről tanácskoznak. Dr. Nékám közegészségügyi kormánybiztos ez ankétal kapcsolatosan közérdekű nyilatkozatot mondott az orvos-kérdésről. Szerinte az orvosok eloszlása nálunk igen rossz. Tulnyomórészt a városokban tömörülnek s a falvakat kerülik. Magyarország 1334 egészségügyi járási köréből 336 körorvosi állás állandóan nincs betöltve, ami azt jelenti, hogy hazánkban körülbelül 3—4 millió ember, tehát a lakosságnak jóformán egyötöd része nem részesül orvosi kezelésben. Vannak falvak, ahol sem baba, sem halottkém, sem orvos nincs s a nép teljesen magára van hagyatva gyógykezelési szempontból s kuruzslók, tudatlan felcserek kezében van egészsége.

Az ilyen vidékeken nem lehet közegészségügyet csinálni és javítani. Ennek egyetlen orvossága az előléptetési rendszer meghonosítása volna, úgy, hogy egy orvos se mehessen gazdagabb vidékre addig, míg egy rosszabb, kevesebb jövedelmezőségű állomási helyen nem szolgált. Sok nehézsége nem volna a rendelkezés e módjának. Hiszen az orvosokat az állam fizeti. Ma az az anomália áll fenn, hogy az állam fizeti azokat az orvosokat, akiket a községek választanak meg. Eyszerűen a minisztériumból kellene kinevezni a községek és körorvosokat úgy, hogy előbb mindenki a nehezebb, azután a jobban jövedelmező helyeken teljesítsen szolgálatot. És nem kell azt hinni, hogy minden körorvosi állás rossz. Ma is vannak kitünően jövedelmező, jó helyek. De akkor az orvos számára higiénikus lakóházakat építeni, gyermekeik neveltetéséről gondoskodni, ezek részére internátusokat felállítani kell s meg kell adni a féláru vasuti kedvezményt az orvosoknak is, hogy alkalmuk lehessen praxisukat tökéletesíteni azzal, hogy néha fellátogatnak az egyetemre, a fővárosban rendezett előadásokra, orvosi kongresszusokra.

Fontos a kórházi orvosok ügye is. Ez is teljesen el van hagyatva, semmiféle előléptetési lehetőségük nincs. Nagyobb képzettségű orvos nem is válaikozik kis kórházakba, mert tudja, hogy ott rekedhet élete végéig. Itt is be kellene hozni a fokozatos előléptetést.

A kötőgyár közgyűlése.

A Veszprémi Kötött és Szövött Iparárugár Részvénytársasága rendes évi közgyűlést április 18-án tartotta. A közgyűlésen dr. Rédey Gyula c. püspök s káptalani nagyrépost elnökölt. Gyönyörű beszédben jellemezte a gyáralapításokban s vezetőségekben is kiváncsi erkölcsi alapot, mely a közgazdasági munkát és eredményt nemesíti meg. Ez az erkölcsi alap olyan alkotásoknál domborodik ki, amelyek nem egzisztenciákat törnek le, hanem széles körben megélhetést adnak. Ilyen a kötőgyár is. Több tízezerre rugó keresetet biztosít veszprémi családoknak. S ennek a keresetnek is erkölcsi jelentősége van, mert a női nem ifjabb nemzedékét óvja a szegénység útján merészebben közelítő erkölcsi veszélyektől.

A megnyitó beszéd után, melyet a jelen voltak nagy tetszéssel hallgattak, a közgyűlés az igazgatóságnak mult számunkban ismertetett jelentését, ugyancsak a felügyelőbizottságnak jelentését is elfogadta. A gyár 1916—17. évben, március 31-iki lezárással 110.135 K 37 f. bruttó nyereséget, 60.011 K 34 f. kiadást és 50.124 K 03 f. tiszta jövedelmet mutat ki. A részvénytársaság a tiszta jövedelemből kifizet 5%-al 6000 K osztalékot, alapítókéhez csatol 5012 K 40 f.-t, a külön tartalékalapot gyarapítja 37.106 K 67 f.-rel s a munkásségialapnak adományoz 2.004 K 96 f.-t.

A felmentvény megadását a részvényesek meg-

szépitették az igazgatóságnak, különösen pedig az ügyvezető-igazgatónak fáradhatlan szorgalmáért, a gyárfejlesztés ügyében végzett kiváló szakmunkájáért kifejezett köszönettel. A köszönetet bőséggé tette az igazgatóságnak és felügyelőbizottságnak az a szép elhatározása, hogy alapszabályszerű jutalékaról ebben az évben is lemondott.

A közgyűlés nagy tetszéssel fogadta az igazgatóság tudósítását, hogy az alaptőkét felemeli.

A gyár igazgatósága ez idén is ezeket osztott ki alkalmazottjainak jutalmazására s több ezer koronával emelte ugyanezek munkadíját. Ez a jótékonyság is nemesen jellemzi a gyárvezetés irányelveit s a tisztas ipar jól megérdemelt jutalmának minősíti a jövedelmét.

A közgyűlés tisztújítást is tartott. A régi vezetőséget egyhangulag újralasztotta. A részvénytársaság elnöke lett dr. Rédey Gyula, c. püspök, káptalani nagyprepost. Az igazgatóság: elnöke igazgató dr. Övéri Ferenc, helyettes elnöke igazgató Hirschfeld Béla, ügyvezető dr. Sári János, igazg. tagok: Benacsek Béla, Berger Arnold, Fekete Gyula, Gratzl Ödön, Günst Ignác, Rosenberg Mór, Suly László. Felügyelőbizottság: elnök Molterer János, tagok: dr. Fatér István, Gubicza Lajos, Rothauser Dezső, Schiller Samu.

A részvénytársaság a részvényjegyzésre az alábbi felhívást bocsátotta ki:

„Azon szép fejlődés, amelyet gyárunk az utóbbi években csekély tőkéje dacára elért és ezen iparágunk a háboru utáni fellendülése, — idei évi rendszeres közgyűlésünket arra indították, hogy elhatározza egy modern új gyár építése céljából az alaptőke felemelését.

E határozat értelmében kibocsátunk 4000 darab 100 korona n. é. új részvényt, mely egész mennyiségre nézve a régi részvényeseknek — minden régi részvény után egy darab újra — elővételi jogot biztosítunk 100 kor. kibocsátási áron.

Az elővételi jog gyakorlásának határideje 1917. május 15. napjának déli 12 órája. A jegyzés — a régi részvények felmutatása és az első részlet lefizetése mellett — a Veszpremi Takarékpénztárnál, Veszprémben, a szokásos pénztári órák alatt történik.

A jegyzett részvények vételárának 30 %-a, tehát darabonként 30 korona és részvénykiállítási költség címén darabonként 1 korona a jegyzés alkalmával fizetendő. A vételár további részleteinek befizetési határidejét az igazgatóság fogja meghatározni.

Akik a részvényjegyzéskor az első részletet be nem fizetik, azok jegyzése hatálytalan; akik pedig a későbbi részleteket a kereskedelmi törvény 170. §-ban előírt hírlapi felhívástól számított 4 hét alatt sem fizetik be, jegyzett részvényeik tekintetében minden jogaikat, ugyancsak összes befizetéseiket a külön tartalékalap javára elvesztik. Ezen részvényeket aztán, valamint azokat, melyekre nézve az elővételi jog nem gyakoroltatott, jogosított az igazgatóság legjobb belátása szerint eladni.

A kibocsátandó részvények vételárából 100 korona az alaptőkéhez, az esetleges felár a külön tartalékalaphoz fog csatoltatni.

Az új kibocsátású részvények csak a teljes befizetést követő fizetési évtől kezdődőleg részesülnek osztalékban, ellenben a befizetések után — a kiállítási költség kivételével — a befizetés napjától 5 % kamatot térítünk meg.

Az új részvények elkészültéig ideiglenes részvényjegyeket adunk ki, melyeket a teljes befizetés után végleges részvényekre cserélünk be.

E kibocsátással kapcsolatban a jelenlegi alaptőke a tartalékból kiegészített 200.000 koronára, a jelenlegi részvények bevonatnak s helyettük minden két darab régi részvény után egy darab új 100 kor. n. é. részvény adatik ki. Ezen pénzügyi műveletek lebonyolítása után lesz tehát vállalatunknak 6000 darab 100 kor. n. é. részvénye, mely 600.000 kor. alaptőkét fog képviselni.

Tisztelettel kérjük részvényeseinket, hogy a most közölt feltételek alapján kibocsátandó részvényeinket jegyezni sziveskedjenek.

A Balaton mellől.

I.

A költő meglátása szerint hazánk a földnek, Isten kalapjának bokréta. Ezen a takaros bokréta pedig rezgő harmatcsepp, ragyogó gyöngyszem a Balaton. Itt mosolyog derűs szemmel, itt háborog haragos színben a szomszédságunkban, hogy példázza a békésen hangulatos, haragosan is méltóságos magyar népieket.

Varázs árad ki ebből a csodálatos erővel ható víztükrökből. Aki egyszer belenézett, örökre vonzódik hozzá. Leikében hordozza, mint édes, gyönyörű ködtető látomást s valami megnevezhetlen érzés, kiolthatlan vágy vonzza a partjára, a kebelére.

Beleesünk a Balaton bájos környékébe. E vidék föllendülése, a balatoni kultusz fejlődése nem lehet közömbös mireánk. Mennél jobban gyarapodik fürdőteleiben, népességben, látogatottságban a közeli partvidék, annál inkább növekszik városunk idegenforgalma. Sőt valószínű, hogy ez a forgalomgyarapodás a város fejlődésére, az állandó lételepülés növekedésére is hatással leend.

Ez az érdeklődés s ezzel együtt szívünk vonzódása is fölkelte figyelmünket a Balaton-kultusz fontos érdekei s ez érdekeknek szövetségi munkálása iránt. Ez irányította figyelmünket a Balatoni Szövetség elnökségének alább ismertetett jelentésére s egyéb ezután közlendő balatoni dologra. Azoknak, akik nem ismerhették meg ezeket a szövetség hivatalos lapjából, segítségükre vagyunk s legalább is kivonatolva leközlöljük ez utóbbi nyomán.

Az elnökség jelentése.

„Az elmúlt esztendő is a rendkívüli viszonyok jegyében folyt le és a nagy erőfeszítések esztendeje volt a mi életünkben is. Több igen jelentős kérdés kellett gondoznunk, melyekhez való anyagi eszközök csak hiányosan állottak rendelkezésünkre, ám erős akarattal mégis sikerült számos kérdésnek erős fordulatot adni.

Egyik legnagyobb kérdés volt a balatoni villamos művek ügyén kívül az élemezés kérdése. A múlt tavaszon éppen 10 esztendőre volt, hogy a Balatoni Szövetség megindította azt a mozgalmát, melynek célja volt a balatoni fürdők élemezéssel való ellátását szövetségi formában megvalósítani. A terv már akkor sokak tetszésével találkozott, de az erőteljes mozgalom csak nem tudott felszínre vergődni.

A világháborúnak kellett jönnie minden megpróbáltatásával és élemezési nehézségeivel, hogy a fogyasztó közönség némiképpen komoly öntudatra ébredjen és keresni igyekezzék az utakat és módokat, melyekkel a súlyos ellátási nehézségek megszüntethetők. Az árfehlajtási törekvések, a kíméletlen élelemzása talán sehol sem dolgozott oly erővel, mint a Balaton egyik-másik fürdőhelyén, ezért az önfentartási érzés meg kellett, hogy nyilvánuljon s így a sokáig hangoztatott szövetségi gondolat végre is meggyökeresedett és eredménye több szövetséget.

Siófokon, Balatonalmádiban és legújabb Balatonfüredfürdőn működő élemező szervezetek iránt a legteljesebb érdeklődés és bizalom nyilvánul meg. Az alakulás alatt levő gyöngébb szervezetek alaptőkéjének kiegészítésére a m. kir. földművelésügyi miniszter úr 10 év alatt visszafizetendő 20 ezer kor. kamatmentes állami kölcsönt volt szives engedélyezni. Az állami kölcsönt a balatoni miniszteri biztos úr eszközölte ki és segítségével elsőnek a balatonfüredfürdői szervezetet indítottuk meg. Balatonkenesén és még néhány helyen eléggé előre haladt a szövetségi szervezkedés és van is rá remény, hogy a balatoni szövetségi hálózat rövid időn belül ki fog bővülni és megszünteti azokat a fogyasztókra nézve elviselhetetlen törekvéseket, melyek alól, ha módját találja, minden fogyasztó szívesen szabadul.

Addig, amíg mindenütt a szervezetek megalkothatnak lesznek, a balatonfüred fürdőszövetkezet lesz az, mely az összes fürdővel érintkezést tart fenn és árukat fog közvetíteni. Tehát meg lesz

a módja minden fürdővendégnek arra nézve, hogy a szövetségi ellátás előnyeit magának biztosítsa.

Az utolsó két esztendőben a siófoki zöldségtermelőtelep csak egyharmadában volt konyhakertészileg megmunkálható. Kétharmadában kukoricaföldnek kellett kiadni, mert nem volt munka, aki a kertet konyhakertészileg megmunkálja. A közönség a zöldségterméket sokkal nagyobb mértékben kezdte fogyasztani, mint azelőtt. Hogy a zöldségtermelőtelep ismét teljes mértékben szolgálhassa fontos céljait, érintkezésbe léptünk a m. kir. rokkantügyi hivatallal, hogy olyan nagy család rokkant katonákat telepítsen ki a telepre, akiket a zöldségtermesztésnél fölhasználnánk. A rokkant lehetne a piaci árusító, a népes család pedig művelné a kertészt. Ezek a tárgyalások azonban, úgy látszik, lassúak lesznek, a termelés érdekében pedig meg kell tennünk már most a kellő lépéseket, ezért tárgyalások folynak az iránt, hogy az üres területen kertészeti nagy üzem létesüljön és ezzel a telep még inkább betöltsé igazi feladatát.

A minisztériumhoz ímeteltett titlunk előterjesztést a tavaszi ingyenes magkiosztás tárgyában és hogy a siófoki telep, úgy mint az előző két esztendőben, ismét termeljen nagymennyiségű, kiosztásra szánt palántát.

Az a cél, hogy a termelőt a szövetségek utján közvetlen összehozzuk a fogyasztóval, igen jelentős feladat és rendkívüli a jövője. Mert egészen bizonyos, hogy a Balaton fejlődése az élemezés kérdésével van legfőképpen összefüggésben. Ha élelemzása, ha élelemellátási nehézségek nem lesznek, ennek a vidéknek olyan idegenforgalma lesz, amely a legvérmesebb reményeket is túlhaladja. Ezt pedig másképpen nem lehet megoldani, csak úgy, ha a termelőtelepek számát szaporítjuk, ha nagy üzemeket létesítünk és a nagy üzemek nevelő hatása alatt a kistermelő is megtanulja, hogy kell sokat, olcsón termelni, amely mellett azonban a tisztességes haszon is mutatkozik.

A múlt évi fürdőidény általában véve jobb volt az előző esztendőnél és két fürdők, Balatonfüred és Siófok akkora keresletnek örvendtek, mint talán még soha. Hévíz fürdő is zsúfolva volt. A többi fürdő kevésbé volt látogatott, de ott, ahol az árvízveszedelem különösebb bajokat nem csinált, elég jelentékeny volt a vendégek száma.

A m. kir. kormány a Balaton ügyeinek három fontos kérdésben volt segítségére. Az egyik volt a balatoni miniszteri biztos úr megbízása, a másik a villamosügy érdekében való miniszteri rendelkezés, a harmadik a Sió kotrási munkálatainak fokozott módon való végrehajtása.

Általános értelemben vett fürdőfejlesztés csak ezután fog igazán bekövetkezni. Ha vége lesz a nagy világháborúnak és az alkotó, tevékenykedő feladatoknak fog helyet adni. Sok pénzt, sok akarat-erőt és sok munkát fog igényelni a Balaton fejlesztése, de egészen bizonyos, hogy a befektetés, az akarat-erő és a munka meg fogják hozni azokat a gyümölcsöket, amiket várunk és remélünk, csak pillanatra sem szabad mutatnunk semmi ellanyhulást.

Ma a társadalmi munka sok tekintetben szünetel. Minden kezdeményezés és akarat az államhatalomé. Am ha ez alól a helyzet alól felzabradulunk, természetes dolognak tetszik, hogy óriási módon fog megindulni a társadalmi szervezkedés és a társadalmi erők fognak irányítani minden kérdést.

A legnagyobb erőfeszítéseken már túl vagyunk. Azt hisszük, hogy ezután könnyebb lesz a munka. És több sikert hozó. A villamosművek és az élemezés kérdése nagy erővel hajtják a közérdeklődést felénk, amely alkalmasint a szaporodó bevételekben is meg fog nyilvánulni.

A Szövetség összes bevétele a múlt évben kitett 98.031-89 K-t, összes kiadása pedig 84.439-05 K-t. Áthozott készpénzgegyenleg 13.592-84 K. A Szövetség vagyona készpénzben, hadikölcsönkönyvényekben, háziipari termékekben, követelésben és különböző értékekben 71.237-08 K. Erre teherként 27.337-73 K mutatkozik. Tiszta vagyon 43.899-35 K.

A Szövetség kezel a csobanci kurucmék javára 4381-94 K-t, a szivbetegeket segélyező alap javára 2607-89 K-t. A folyó évi költségvetésirányzatot 120.613-84 K bevétellel és 120.840 K kiadással állapították meg.

A Balatoni Villamos Művek Részvénytársasága.

Ez a részvénytársaság, mely a Balatonvidék fejlődésében óriási hordozó erőt képvisel, tízezer részvénnel, egy millió alaptőkével megalkult. A közgyűlés az első igazgatóságot így

választotta meg: elnök *Baththyáni Lajos* gróf, alelnök *dr. Övri Ferenc*, ügyész *dr. Rosenberg Lajos*; igazgatósági tagok: *Hertelendy Ferenc*, *Kacsóvics Lajos* Somogy vármegye, *dr. Véghely Kálmán* Veszprém vármegye alispánjai, *Raischl Károly*, *Széchenyi Aladár* és *Zichy Béla* grófok. Multkoriban már leközöltük az egyes községek nagyobb jegyzéseit. Ez összegek azóta nagyobbodtak. A Balatoni Szövetség hivatalos lapja 71 község jegyzését közli. A megszavazott nagyobb jegyzéseket az alábbi felsorolt községekből küldték: Balatonalmádi 69.300 K, Balatonaliga 6990, Balatonboglár 39.900, Balatonendrad 15.900, Balatonfüred 189.500, Balatonkenese 2400, Balatonvilágos 11.000 Lengyel 204.800, Nagykanizsa 12.000, Nemespécse 3600, Polgárdi (Baththyáni Lajos gr.) 50.000, Siofok 122.000, Somogykiliti 23.100, Szárszó 3700, Veszprém 87.000, Vörösberey 3500 K. Személyek szerint legtöbb jegyzést találunk Fokszabadiról 75-öt 16.400, Kővágóörsről 40-et 7000, Nagyvaszsonyól 42-öt 6000 K-val. A jegyzések összege 1.089.300 K.

H I R E K.

— **Vöröskeresztes kitüntetések.** Ferenc Salvátor főherceg a katonai egészségügy terén szerzett érdemeik elismerésül a Vörös Kereszt II. oszt. hadiekitményes diszjelvényét adományozta: *Weidner-Diesel Ernő* alezredesnek, *Krinner Lajos* alezredesnek, *Nagy László* őrnagynak és *Weiner Dávid* dr. ezredorvosnak Veszprémében.

— **Tisztviselők értekezlete.** Dr. *Véghely Kálmán* alispán a köztisztviselők helyzetének enyhítése tárgyában f. hó 22-én d. e. 11 órára a város-ház tanácstermébe értekezletre hívta meg az összes hivatalokat, az iskolák vezetőit, valamint a vezetése alá rendelt tisztviselőket. Az értekezletet az alispán elnökléte alatt tartják meg.

— **Tábori lelkesítő áthelyezés.** *Janotta Nándor* t. tábori lelkesítő, ki a veszprémi tartalék-kórházaknál teljesített szolgálatot, főhatósága Szombathelyre osztotta be. Helyébe *Kárfner János* veszprémi egyházmegyei áldozópap, t. tábori lelkesítő Komáromból.

— **Dr. Zuber kórházparancsnok távozása.** Mint értesülünk, a hadügyminisztérium a veszprémi katonakórházak parancsnokát, dr. *Zuber György* ezredorvost, aki harctéri szolgálatra önként jelentkezett, Veszprémből áthelyezte és a harctérre beosztván, egy ottman hadosztály egészségügyi főnökévé nevezte ki. Utódja egy főtörzsorvos lesz. A távozó kórházparancsnok veszprémi tevékenységéről távozása után fogunk megemlékezni.

— **Primicia.** *Reiner Gyula* győregyházmegyei áldozópap április hó 22-én, vasárnap reggel 9 órakor mutatja be első szent mise-áldozatát a helybeli irgalmas nővérek kápolnájában. Az ujmisés manuduktora *Kránitz Kálmán* felsz. püspök lesz.

— **Veszprémi Hadiárva-ház.** A Veszprém-ben felállítandó középisk. hadiárva tanuló javára újabban a következő adományok érkeztek: gróf *Festetics Pál* 1000 K, gróf *Esterházy György*, gróf *Esterházy Béla* és a Szilashalászi Takaré és Hitel-szövetkezet 100—100 K. Fogadják a kegyes adakozók az Orsz. Gyermekevédő Liga veszprémmegyei bizottsága hálás köszönetét.

— **Katonai hírek.** Király Öfelsége elrendelte, hogy *Szulacsik Lajos* népi. főhadnagynak az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartása és kitünő szolgálatai elismerésül a legfelsőbb dicséret elismerés újjalag, a kardok egyidejű adományozása mellett tudtul adassék; továbbá megengedte, hogy csicséri *Csicseri-Rónay István* vezérkari százados a porosz királyi II.-od oszt. vaskeresztet elfogadhassa és viselhesse.

Istj. *Kelemen Imre* 31. honv. gy.-ezredbeli hadapród a harctéren zászlóssá előlépett.

— **A vármegyei hadiárva-ház.** Az alispán már értesítette a pápaiakat, hogy a vármegye területén tervezett hadiárva-házat Veszprém-ben állítják föl. Pápan már egy év óta működik hadiárva-kat a rokkantakat segélyező egyesület, melynek 80 ezer korona vagyona van. A pápaiak mozgalmait indítanak, hogy e tőke felajánlásával a kormánytól a hadiárva-kat rokkantakat javát előmozdíthó bármely nagyszabású intézmény felállítását kérelmezzék.

— **Halálozás.** *Kovács Gyuláné* szül. *Merreirder Irma*, néhai *Kovács Gyula* p. II. szám-tanácsos özvegye, 42-ik évében elhunyt. Temetésén nagyszámu rokonság s jó ismerős fejezte ki jelenlétével őszinte részvétét.

— **A zeneiskola hangversenye.** A városi zeneiskola növendékei közreműködésével április 28-án d. u. 3 órakor a színházban hangversenyt rendez. A műsort zongora-, hegedű- és ének-számokból s két tréfás jelenetből állították össze. Belépődíj felnőtteknek 1 kor., deákjegy 30 fillér.

— **Rendjelátadás.** *Török Árpád* vasszari plébános a király nemrég a Ferenc József-rend lovagkeresztjével tüntette ki. E rendjelet a főispán megbízásából *Belák Lajos* főszolgabíró e hó 22-én d. e. 11 órakor a vasszari község-házban adta át a kitüntetésnek.

Zárjeczky Viktor balatonszabadi esperes-plébánosnak május 3-án adják át hivatalosan a hasonló, legmagasabb királyi kitüntetést.

— **Hadi érettségi.** A helybeli főgimnázium-ban s áll. felsőkereskedelmi iskolában befejezték a besorozott s hadi érettségire bocsájtott ifjak tanfolyamát. Érettségi bizonyítványt kaptak a főgimnáziumban: *Blaskó Lajos*, *Ketszery Kálmán*, *Vesztergom Viktor*. — a felsőkereskedelmi iskolában: *Czimer Florián*, *Dukovits Ferenc*, *Laszlo Gábor*, *Órffy Ignác*, *Rusos Miklós*, *Tihanyi Dezső*, *Vogronics Ödön*, *Zsoldos Imre*. Az új önkénteseknek április 18-án kellett jelentkezniük.

— **Legfelső elismerés.** Öfelsége megparancsolta, hogy a legfelső elismerés tudtul adassék dr. *Szilágyi Bertalan* 31. honv. gyalogezredhez beosztott népf. ezredorvosnak.

— **A városi közlelmézés.** A mult héten nem volt tésztaleszt. Oka az volt, hogy a győri Back-malom nem szállított. Intézkedtek, hogy a mulasztást pótolják. — A városi közlelmézési hivatal babot utalványoz. — A május havi cukor-illetményt a megállapított arány szerint osztják ki.

— A szabadbattyányi zöldség kiárúsítása május végével kezdődik.

— **Kitüntetések.** *Rusnyák Béla* hősi halált halt 31. honv. gy. ezredbeli zászlós a folyó évi márc. 3-án kelt hadosztály parancsnoksági parancsban első osztályú vitézségi érdemmel lett kitüntetve; *Rusnyák István* szintén a 31. honv. gy. ezredhez tartozó tart. hadnagymárcius hóban a kis ezüst vitézségi érmet kapta kitüntetésül.

— **Petroleum.** A vármegye átutalt a város-hoz kisebb mennyiségben petroleumot. A régi petroleumjegyeket bevonták s helyettük ideiglenes jegyet adtak ki ¼ liter petroleumra. Ezt a Politzer-, Pollák- és Böhm-cégek szolgáltatták ki. A központ arról értesítette a városi vezetőséget, hogy május 1-től augusztus végéig egyáltalán nem szállíthat petroleumot.

— **Katonatiszti gyógyház Balatonalmádiban.** A Magyar Katonai Fehérkereszt Társaság által Balatonalmádiban tervezett katonatiszti gyógyház rajzait *Alpár Ignác* budapesti műépítész elkészítette. A milliós építkezés, ha egyéb helyi nehézségek nem akadályozzák, még az ősz folyamán kezdetét veszi. A fürdőház és gyermekszanatorium közötti part esplanadává való kiépítése katonai vezetéssel s erővel történik, mi 40.000 korona költséget igényel. Remélhető, hogy Veszprém vármegye egyedi fürdőhelyének fejlődését szeretettel felkarolja.

— **A vetések állása vármegyénkben.** Hivatalos jelentés szerint Veszprém vármegyében a tavaszi vetési munkálatokat március 20-ika után kezdték meg. Az eddigi hideg időjárás és a késői tavasz folytán 2—3 héttel hátrább vagyunk a normális évekhez képest, úgy, hogy a burgonya és tengeri vetését a gazdák mindentűnt meg sem kezdték. Az őszi vetések kielégítőnek mondhatók, a hófúvások helyén a vetés itt-ott kipálott. A takarmánykészlet fogytán van. Az állatok állandóan magasak, különösen az igavonó szarvasmarhánál és a lónál.

— **A veszprémi gőzmalom alapítói** április 24-én gyűlést tartanak az alakuló közgyűlés előkészítése végett. A közgyűlés napja május 6. A részvényjegyzést április 30-án zárják le.

— **Születés, halálozás, házasság.** Veszprém-ben ez év első negyedében a születések száma 78, a halálozások 184, ezek között 17 hósi halott. A halottak számában az itt elhalt idegen illetőségű egyének is bennfoglaltak. Az első évnegyedben városunkban 10 házasságot kötöttek.

— **Áttérések.** *Udvardy Eszter* és *Palatin Rozália* külsőváti hajadonok az evangélikus vallásból a róm. kath. egyházba tértek. Ünnepeles hitvallomásukat husvét másodnapján tették le nagyszámu hívó sereg előtt a plébános kezébe.

— **A tisztviselők földje.** A három helyen kijelölt tisztviselői kertföldeket kiosztották. A jelentkezettek száma 116. Az orsz. közlelmézési hivatal különféle kertmagvakat, tengerit és csemegetengerit küldött vetőmagnak. A város is kieszközölt a közlelmézési hivataltól 96, a burgonyaközüvitől hivataltól 80 mázsa burgonyát. Jó volna, ha ezt időben megküldenék és kioszthatnák.

— **Nyugdíjas tanítók.** Mindazok a nyugdíjas tanítók, akik a folyó tanév végével nyugdíjba akarnak menni, okmányolt kérvényeiket már most nyújtassák be a kir. tanfelügyelőséghez, hogy nyugdíjaztatásuk kellő időben keresztülvihető legyen és az iskolafenntartóknak alkalom adassék, hogy a tanév kezdete előtt az új tanítót megválaszthassák.

— **A rekvirált gabona és liszt átvétele.**

Április hó végéig minden rekvirált élelmicikket be kell szállítani a megjelölt helyekre. Veszprém-ben a búzát és rozst a Pozsgay malomba kell vinni megőrlés végett. Az őrlemény itt marad. A rekvirált lisztet a városi raktár veszi át. A zabot, árpát és tengerit meghatározandó napon a vasuti állomásra kell szállítani. A gabona árát is ott fizeti ki a Közgazdasági Bank megbízottja. A zsákot a város adja s erre vonatkozólag a feleket majd értesítik. Akik a rekvirált cikkeket a határnapig a megjelölt helyeken át nem adják, kihágás címén súlyos büntetést kapnak.

— **Tanítói kinevezések.** Az állami iskolákhoz kinevezendő vagy áthelyezendő tanítók kérvényeit már május hóban elintézés alá veszik, hogy a kinevezések és áthelyezések folytán a tanítók — tekintettel a nagy vasuti forgalomra és részben a vonatkorlátozásra — állomáshelyeiket kellő időben elfoglalhassák és így a költözködésre hosszabb idő álljon rendelkezésre.

— **A város állatgazdasága.** Évekkel ezelőtt a város néhány fogattal kezdte meg a házi gazdálkodást. Az állomány azóta jelentősen szaporodott. Elismérésre méltó a gazdaság vezetőjének az a gondoskodása, hogy a loállományt nem új vétellel, hanem új ivadékok nevelésével gyarapítja. A 15 ló mellett van 5 egy éves és 7 idei csikó. Hogy ezek ma mekkora értéket képviselnek, mindenki tudhatja. Van ezenkívül a városnak 8 igás ökre, 5 tenyészbikája s 7 sertéskanja, vagyis az állatállomány 47 darabból áll. A gondos kezelés mellett tanuskodik az is, hogy az állatok a nehéz takarmányozási viszonyok mellett is jó karban vannak.

— **Állami tisztviselők illetménye.** A katonai szolgálattal járó kinevezett állami tisztviselők és tanítók illetményeiket akkor is megkapják, ha a hivatali esküét nem tethették le és állásukat el nem foglalták, feltéve, hogy az állás elfoglalása iránt az illetékes hatóságnak ebbeli szándékukat bejelentették.

— **Lezuhantak a tetőről.** A Somogyi Hirlap írja, hogy *István János* veszprémi ács, *Paor Ferenc* 15 éves inassal a Kilithez tartozó Törökpusztán egy pajtatózó felhúzásával foglalatzkodtak. A tetőgerendák összeillesztését végezték éppen, midőn a csucs körül állásként létesített két szálécra fektetett deszka kibillent alóluk s az öt méter magasból mindketten a kötőmellekkel beszőrt földre zuhantak. *István János* szörnyet halt, *Paor Ferenc* pedig súlyos koponyacsonttörést s agy-rakodást szenvedett. Életbenmaradásához semmi remény sincs.

— **Nincs vetőmag.** *Komjáthy László* dr. polgármester a vármegye alispánjának rendelete alapján közhírre teszi, hogy a földmívelésügyi miniszter a város részére vetőmagot további készlet hiányában nem engedélyezhet.

— **Eltűnt nőien tanítók államsegélyét** a miniszter beszűntette. Ha azonban a tanító életelt ad magáról, visszatartott államsegélye és háborús segélye a multa nézve akadálytalanul kifizetendő.

— **A faggyu rekvirálása.** Az orsz. közlelmezési hivatal rendeletet adott ki, amelyben a szarvasmarhából s juhból származó faggyut rekquirálja. Magánosoknak fogyasztásai, vagy más célra eladni tehát nem szabad. Veszprémben *Reininger* Adolfot bízta meg a központ a faggyu átvételével.

— **Alispáni rendelet.** Dr. *Véghely* Kálmán alispán az ekező helyeken kiszolgáltatható huselekek korlátozása tárgyában a járásk főszolgabíráinak, a r. t. városok polgármestereinek és rendőrkapitányainak, a községi és körjegyzőknek az alábbi rendelkezéseket adta ki: 1. Halból készült ételeket a fogyasztó közönségnek csak szerdán és pénteken lehet kiszolgáltatni. A halat legfeljebb kétféleképpen szabad elkészíteni. 2. Hétfőn, kedden, csütörtökön, szombaton és vasárnap: a) ha főtt marhahús van, marhahús kivételével még egy fajta husból legfeljebb kétféle módon elkészített; b) ha főtt marhahús nincs, akkor két fajta husból, de csak egyféleképpen elkészített huselet szerepelhet az étápolkon. A hét bármely napján egyszeri étkezésnél csak egy huselet szolgáltatható ki. Szerdán, pénteken mindennemű hal huseletnek számít. Nem számít huseletnek az olyan étel, amely egy személyre számított adagban összesen legfeljebb 50 gr. húst vagy húsmezt tartalmaz. Minden ekezőhely tulajdonos, vagy bérlo, az általa a nagyközönség részére készített ételekről az ár feltüntetés mellett naponként étápolat tartozik kiállítani, az év, hó és nap feltüntetésével. Az étápolat az ekezőhely tulajdonosa, vagy bérloje sajátkezü aláírásával tartozik eladni. Az aláírást, — tekintve, hogy az étápolok sokszorosítva lesznek, az ekezőhely tulajdonosa vagy bérloje másoló tintával is végezheti. Az étápol kiállítása azonban csak Veszprém és Pápa r. t. városokra, továbbá Siofok, Balatonvilágos, Balatonaliga, Balatonkenese, Balatonalmádi és Pet-fürdő helyekre, a járási szekhelyekre s ezenkívül Várpalota és Hajmáskér községekre és a vasuti vendéglőkre kötelező. Az ekező helyiségekben jelen körrendeletem azon rendelkezését, hogy minden étkezésnél egy személynek csakis egyféle huselet lehet kiszolgáltatni, feltűnő helyen ki kell függeszteni. Aki a körrendeletben foglalt rendelkezéseket akár mint fogyasztó, akár mint kiszolgáltató megszegi, az — amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — kihágást követ el s 2 hónapig terjedhető elzárással vagy 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. Felhívja a járásk főszolgabíráit, továbbá a r. t. városok rendőrkapitányait, hogy e rendelkezéseket betartását állandóan ellenőrizték s mindazokkal szemben, akik azt megszegik, mindenkor a törvény teljes szigorával járjanak el.

— **Olcsó talpbőr.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter a tárcája körébe tartozó mindazon állami alkalmazottaknak, kik a tizedik és tizenegyedik fizetési osztályba tartoznak, kedvezményesen áron (kilogrammonként 13-50 K) elsőrendű talpbőrt juttatott. A kiosztás végrehajtását a kir. tanfelügyelőségre bízta.

— **Új szövetkezet a vármegyében.** Csetény községben fogyasztási s értékesítő szövetkezet alakult. *Balla* Endre ev. lelkész, *Kovács* László gyógyszerész és *Kovács* János tanító állanak a mozgalom élén. Itt említjük meg, hogy a bakonyi nánai új fogyasztási szövetkezet már megkezdte működését.

— **Hadifogságban levő tanító,** ha családost, ugys megkapja az államsegélyt, ha azonban nem családost, államsegélye továbbra is folyósítva lesz neki, azonban az iskolaszék elnöke azt az összeget, amelyet a hadifogságban levő tanítónak el nem küldött, köteles gyümölcsözőleg elhelyezni. Ha a hadifogságban levő tanító meghatalmazást ad, hogy a neki el nem küldött összeg szülőinek vagy bármely hozzátartozójának adassék ki, úgy az iskolaszék elnöke a fennmaradt összeget köteles annak átadni.

— **A körzeti malmok.** Az új kámpány közeledtével érdekesnek tartjuk annak a hírek a regisztrálását, hogy a körzeti malmok közül a jövőben valószínűen csakis azok számíthatnak a szerződésmegújításra, amelyek ellen kihágás miatt nem volt eljárás folyamatban, vagy akik mindenben eleget tettek kötelezettségeiknek.

— **Nyári menedékhelyek.** A kir. tanfelügyelőség felhívja az összes iskolák vezetőit, hogy mielőtt az iskolákban a rendes előadások megszűnnek, iparkodjanak nyári menedékhelyt felállítani. A múlt évben is ilyen menedékhelyeket fenntartó községek, illetőleg azok vezetői között 4170 koronát osztottak ki segély alakjában. Valószínű, hogy a folyó tanévben is sikerül megfelelő segélyt kiosztani s így e kiváló hasznos intézmény fenntartása a községeknek csekély áldozatba kerül.

— **Koronázási serleg.** A világháború legörvendetesebb, legszebb magyar eseményének, a budavári koronázásnak méltó emlékeztetőre *koronázási serleget* hoz forgalomba a honvédelmi minisztérium Hadsegélyző Hivatala. A serleg kétféle nagyságban megkapó művészi egyszerűséggel készült és bizonyára sehol sem fog hiányozni magyar családok és társaságok pohárszekrényéről hogy a nagy nap évfordulóján az ifjú királyi párra köszöntsek. A serlegek ára 24, illetve 30 korona. Az egész haszon az elesett hősök özvegyei és árvái javára jut. Kaphatók Budapest előkelő műkereskedéseiben, ugyancsak a vidéken. Megrendelhetők közvetlenül a hivatalnál is.

— **Sertésárak maximálása.** A vármegye alispánja a vármegye hivatalos lapjában közzéteszi a sertés és sertéshus maximális árait április 22-től kezdődőleg. A veszprémi sertésárak: Elsőrendű sertéshus, comb pecsenye karaj 740 K, másodikrendű sertéshus 7 K, füstölt hus 10 K, friss szalonna bőrrel 8 K, friss szalonna bőr nélkül 820 K, friss hasa szalonna 7 K, füstölt szalonna 10 K, Nyers sonka 760 K, füstölt sonka 10 K, füstölt sonka 12 K, nyers kolbász 760 K, füstölt kolbász 840 K, közönséges disznósajt 6 K, finomabb disznósajt 7 K, töpörtyű 6 K, tüdő, szív, nyelv együtt 5 K, máj 4 K, egy sertés vese-előjele 2 K. Az árak a termelő és viszont elárúsító közti viszonylatban értendők. A leölt sertés ára Veszprémben 730 K. De ezen ár jó és nehéz sertésekre vonatkozik; — könnyebb súlyú sertéseknél 620 K. Elő sertés ára Veszprémben 60 kgr.-nál nehezebb, de legfeljebb 90 kgr. súlyú sertésnek a hizlalo vagy állattartó részére, vagy eladásnál 630 K. Bármely súlyú sertésnek levágása céljából való eladásánál 7 K. Életr levonás darabonként 22-5 kgr. s az árból 4% 90—100 kgr.-ig, 100 kg. súlyon felüli sertéseknél az országban megállapított maximális ár veendő.

— **Aratási munkára kiadandó orosz-lengyel munkások.** Ismételt előfordult, hogy egyes gazdák az orosz-lengyel munkások ügyében oly kérelem fordultak a m. kir. földművelésügyi miniszterhez, melyből kitűnt, hogy nincsenek tájékoztatva a felől, hogy ezen munkások csak aratásra állhatnak rendelkezésre. Dr. *Véghely* Kálmán alispán figyelmezteti az illetékes hatóságokat, hogy a szóban levő lengyel idény-munkásokat — amennyiben a hadvezetőség részéről átengedtetének — csakis az aratás tartamára, legfeljebb 3—4 hétre adják ki. Ez időpont letelte után illetőségi helyükre feltétlenül visszaszállítandók. Elrendeli egyuttal, hogy a figyelmeztetést — különös tekintettel a puszták, majorok és tanyák birtokosaira, illetve bérloire, — hatóságuk egész területén haladéktalanul s a legelterjedtebb módon közhírré tegyék.

— **Lóheréből őrlött kenyérliszt.** *Elek* Ernő zalavármegyei újnapi nagybirtokos, akinek mintagazdasága messze földön ismeretes és aki külföldön szerzett tapasztalatai nyomán kísérletezett a szárított termények őrlése által előállított lisztből anyagokkal, most szárított lóherével kísérletezett és sikerült neki lóherérlisztből, buzalízt hozzáadásával, élvezhető kenyeret előállítani.

— **Nem lesz vizsga a középiskolákban.** *Jankovics* Béla kultuszminiszter kiadta az iskolai tanévzárást pontosan körülíró rendeletét. A rendelet szerint a tanévzárást az összes középiskolákban május 26-án lesz. A diákok örméire azonban a vizsgák elmaradnak. Az eltűrt vizsgák helyett a miniszter rendeletében összefoglaló ismertetések tartandók május 21-től 26-ig. Május 27-én megkezdődik a nagy vakáció. Az osztályozó konferencia május 23-án lesz. Így természetesen a tanulók a bizonyítványokat nem kaphatják rögtön kézhez. A szóbeli érettségi vizsgálatok május 29., 30. és 31-én lesznek. Az érettségizők a tanulók vesznek részt, akik a szemleken alkalmatlanok maradtak. Az érettségi vizsgálatokon az idén az eddigi szokástól eltérőleg nem a tankerületi főigazgató vagy a miniszteri kiküldött fog elnö-

kölni, hanem az igazgató lesz az érettségi vizsgálat elnöke. A tankerületi főigazgató csak a tankerületi székhelyeken lévő középiskolák érettségi vizsgálatain elnököl. Az érettségi előtt álló nyolcadik osztályu tanulók már május legelső napjában végzik be tanulmányaikat. Ezután lesznek rögtön az írásbeli érettségek.

— **Vízierő kihasználása.** Pápan a tizesmalom leégése óta a Tapolca folyó vizesedésének nagy értékű képviselő erőforrása kihasználatlan. A városi tanács a polgármester indítványára utasította a villanytelep üzemvezetőjét, hogy a vizesedés mikénti felhasználásáról terjesszen a tanács elé jelentést.

— **Országos nép- és állatszámilálás.** A kormány a közlelmezési céljaira szükséges fontos adatok megállapítása végett országos nép- és állatszámilálást megatartását rendelte el. Az erről szóló rendeletet a hivatalos lap szerdai száma közli. A rendelet szerint a népszámilálás május hó első, második és harmadik napján történik és a népességet az április hó 30-iki állapot szerint írják össze. Az összeírás háztartásonként lajstromok utján történik, a férfi és női népességek korcsoportok és foglalkozási csoportok szerint való részletezésével. A népszámilálással egyidejűleg összeírják a szarvasmarha-, ló-, sertés- és juhállományt is. Az összeírás a népszámilálásnál használandó lajstromokban a tulajdonosok szerint történik. A nép- és állatszámilálással egyidejűleg meg kell állapítani a bevett terület nagyságát is. A vetésterület felvétele gazdaságonként történik s az egyes községek (városok) határában lévő összes szántóföldekre vonatkozik. Az adatszolgáltatásokat a községi előjáróságok erre a célra alkalmazandó számláló biztosok és földlívizsgáló megbízottak közreműködésével hajtják végre. A nép- és állatösszeírást a férfitanítók végzik, akik munkájukért díjazást kapnak. Megbízatásukat elfogadni nem kötelesek, de ha a megbízatást vállalják, munkájukat pontosan végezni tartoznak. A tanítás a három napon szünetelhet. A számláló biztosok működésük tartama alatt közhivatalnokoknak tekintendők. Aki az összeírásnál valótlan adatokat közöl, vagy pedig az ellenőrzést megfusijsja, két hónapig terjedhető elzárással és hatszáz korona pénzbírsággal sújtható. A rendeletet az Országos Közelelmezési Hivatal elnöke hajtja végre.

— **Német tanulók Pápan.** Szeged mozgalmat indított, hogy a nyári nagy vakációban a magyar városok polgársága fogadjon házaiba németországi tanulókat. Nagy mértékben hozzájárulna ez ahhoz, hogy Magyarország és a nagy német birodalom között a háború folyamán szorosabbá váljon. Szeged átiratával Pápa város tanácsa is foglalkozott és elhatározta, hogy a képviselőtestületnek hasonló irányu mozgalom kezdeményezését hozza javaslatba. A lakásviszonyokra való tekintettel célszerűnek tartaná a tanács, ha a képviselőtestület felkérné a dunántúli református egyházkerület gazdasági tanácsát, hogy a német tanulók részére engedje át a fuintermást. Így az elhelyezés nehéz kérdése könnyebben lesz megoldható.

— **A többtermelés érdekében.** Ez az új nemzetgazdasági program nagy fontossággal helyeződik a közel jövő megoldást sürgető kérdései közé. Foglalkoznak is a megvalósítás mikéntjével hivatalos fórumok és nem hivatalos érdeklődők. Az alábbi indítvány is ehhez a kérdéshez vág s mint tiszteletreméltó javaslatot, leközöljük.

Küldjön az állam néhány faluba egy-egy intelligens gazdatisztet, az csinálja meg az illető községnek, mint egy egésznek a vetőtervezetét, akár a norfolki négyes, akár más, az adott talaj és éghajlati viszonyoknak megfelelő forgó alapján. Azután írja elő minden gazdának, hogy ezt vagy azt kell vetnie, azaz, hogy ennyi öszi, ennyi tavaszi, ennyi takarmányt és ennyi kapást kell vetni, a feleségek megválogatását pedig az illető gazdára bízta. Amint vannak községi és m. kir. járási állatorvosok, miért ne lehetne szervezni községi vagy m. kir. járási gazdatiszteteket is. Több a gyógyításra szoruló birtok, mint állat. A gazdasági egyesületeknek, a gazdasági felügyelőségeknek, a vándortanítókknak nincs meg a falusi emberek szemében az őket megillető tekintélyük. Azok a gazdasági népies előadások, melyeket a gazdasági egyesületek részéről téli időben tartottak, olyan általános érdeklődés nélkül fogadottak szoktak lenni, hogy az a részvétlenség minden kritikán felül. Azért, ha valami intézménytől, mely a többtermelést előmozdítandó szerveztetik, sikert akarunk, annak a néphez közelebb állónak kell lennie a már megírvónak.

— **Maximálták a tej árát.** A hivatalos lap kormányrendeletét közzétette a tehéntejért, valamint az egyes tejtermékekért követelhető maximális ár megállapításáról. A tej maximális ára a következő: *Kis- és nagyközségekben:* a termelő és árusító közt 50 fillér, a termelő és fogyasztó közt 54 fillér, árusító és fogyasztó közt 58 fillér. *Rendezett tan. városokban:* a termelő és árusító közt 52 fillér, termelő és fogyasztó közt 54 fillér, árusító és fogyasztó közt 58 fillér. *Törvényhatósági joggal felruházott városokban:* a termelő és árusító közt 56 fillér, termelő és fogyasztó közt 58 fillér, árusító és fogyasztó közt 62 fillér. *Budapesten:* a termelő és árusító közt 60 fillér, árusító és fogyasztó közt: nagyban zárt kannákban 72 fillér, kicsinyben nyílt edényben 78 fillér, palacktej nagyban való eladásnál 78 fillér, palacktej kicsinyben való eladásnál 84 fillér. A Közelelmező Hivatal elnöke a legmagasabb árakat a szükséghez képest az egyes csoportok egész körére kiterjedően megváltoztathatja. A rendelet megszegése, kijátszása vagy megghiúsítása hat hónapig terjedhető fogházzal és kétezer koronáig terjedhető bírsággal büntethető. A rendelet a héten lépett életbe.

— **A gyámpénztárban kezelt pénzek feloldása a moratórium alól.** A kormány utasítja az árvaszékeket, hogy az önjogúvá vált jogosultak részére a gyámpénztárban kezelt készpénzt a moratóriumrendelet korlátozására való tekintet nélkül kiutalni kötelesek.

— **Az örlési arány megváltoztatása.** A hivatalos lap a kormány újabb rendeletét közli, amellyel felhatalmazza az Országos Közelelmezési Hivatal elnökét, hogy a buza és a rozs kiörlésére megállapított arányokat a szükséghez képest megváltoztathassa. A rendelet az emberi táplálkozásra alkalmas őrlémények mennyiségének emelését célozza.

Eladó ház. A Füredi-telepen egy ház, mely 3 szobából és hozzátartozó mellékhelyiségekből áll, szabad kézből eladó. A házhoz van konyhakert is. Cim a kiadóban.

Az antant lapok után.

Az orosz „Djen” szerint a béke csak annak szíj nélkül és minden nemzeti szabadság biztosításával jöhet létre.

A „Temps” jelenti, hogy az angol gyarmatok képviselői bizonyos formák között javaslatot tettek a háború gyors befejezésére az angol kormányoknak.

A „Tribuna” a szövetségesek segítségét kéri Itália részére. Szerinte az antant eddig semmit sem tett az olaszok támogatására.

A „Secolo” katonai szakértője azt hiszi, hogy Cadorna magyar-osztrák offenzívát tartva, szüntette meg a Karst ellen való akcióját.

A „Times” jelenti: Oroszország számos területéről lemond Anglia javára, hogy megkapja az új milliárdos angol kölcsönt. Anglia a régi kormánytól Livland és Estland elzálogosítását kívánta, egyben a finn és rigai öböl számos kikötőjének és szigetének átengedését. Most Anglia a négy milliárdos kölcsön fejében új kívánságokkal lépett föl. Többek között követeli a keletengeri flottának angol főparancsnokság alá való helyezését. A zálogul átengedett területek az összes Oroszországnak adott kölcsönök visszafizetése után szállnak vissza Oroszországra.

Több norvég lap, amelyek mind az antant szolgálatában állanak, azt jelentik, hogy újabb békétárgyalások és puhatóldások fognak a közel jövőben elkezdődni. Oroszország csak addig folytatja a védelmi háborút, amíg ez be nem következik.

A „New York Herald” szerint a mexikói kormány elrendelte az összes francia tőkével alakult bankok likvidálását. A lap megjegyzi, hogy a német befolyás nagyon hatalmas egész Mexikóban.

— **Suly László biztosítási és bankirodája** Veszprém, Szabadi-utca 3. Elfogad az *Első Magyar Általános Biztosító Társaság* főképviselésében élet-, baleset-, járadék-, tűz-, jég- és szavatossági biztosításokat. Takarékpénztári, gyáripari és egyéb részvénytársasági, valamint vállalati részvényeket, értékszámlapapírokat, hadikölcsönkötvényeket saját számlára vásárol és forgalmi áron elad. *Osztálysorsjegyek eladók.*

WELLNER GYULA

készíti a fogtechnika legremekebb specialitásait. **VESZPRÉM, Rákóczi-tér 22**
Foghuzás • Műfogak • Fogtömés

Az upesti hadiözvegyek s hadiárvaik

együttes gondozására és jövőjük biztosítására vonatkozó tervezet.

irta: Fodor Ernő.

Az adó fedezze mindazon kiadásokat, melyekre feltétlenül szükség van, mely kiadások egy része azonban meg fog térülni később kifejtendő bevételi források igénybevétele segítségével. De mint említettem, lesznek oly különleges és előre nem látott kiadások is, amelyekhez az upesti emberbaráti és jótékonyági intézmények szívesen és készséggel járulnak hozzá.

9. Özvegyek és árvaik.

Nagy kérdés, miként nyerjenek elhelyezést, miként tartassanak nyilván az özvegyek és árvaik. E vegből 3 kategóriát kell megkülönböztetnünk:

- a) gyermektelen özvegyeket,
- b) özvegyeket egy, esetleg több gyermekkel,
- c) teljesen árva gyermekeket.

10. a) Gyermektelen özvegyek.

Akik ezen első kategóriába tartoznak és kiknek száma a legkevesebb is, azoknak helyzete — ha egészségesek — a legkönnyebb, mert munkába járhatnak. Ujpest gyárvaros lévén, ezer munkaalkalom kínálkozik, hogy magukat szorgalmas és becsületes munkával tisztességesen eltartsák és ne rojjanak különösebb terhet a városra.

11. b) Özvegyek gyermekekkel.

Nehezebb feladat az azokról való gondoskodás, akik gyermekekkel bíró hadiözvegyek, kiknél a munkába járás a gyermekekről való gondoskodás szükségességének következtében már akadályokba ütközik. Ezeknél kezdődik tulajdonképpen a gondoskodás fő szükségessége.

Hogy ezek elhelyezhetők legyenek, hogy róluk olyképp történhessenek gondoskodás, amint azt a hazáért meghalt hős hátramaradottjai megérdemlik, költségkímélést nem ismerő beruházásokra és kiadásokra van szükség. Ha van Ujpestnek megfelelő vagy megfelelően átalakítható egy vagy több nagy, e célra nélkülözhető épülete, ahol egészséges lakást lehet biztosítani, azt, vagy azokat kell felhasználni és a lakásgondoktól őket megkímélendő ott részben ingyen, részben olcsó lakást részükre biztosítani.

12. Özvegyek foglalkozása.

Az első és második kategóriába tartozó özvegyek — ha egészségesek — természetesen munkába kell, hogy járjanak. Szükség van erre annál is inkább, mert a háború következtében megfogyatkozott férfi munkaerő — amelynek hiánya minden pályán általánosan észlelhető lesz — pótlásról a csakis női munkaerő igénybevétele segítségével történhetik gondoskodás, másrészt azonban munkára fogandók, szükség esetén kötelezendők nemzetgazdasági szempontból is, nehogy oly erők, melyek kihasználásának elmulasztása a nemzeti vagyon gyarapodásának érdekében meg nem engedhető, kárba vesszenek.

Ujpest város a munkaadás, a munkalehetőség szempontjából oly kedvező helyzetben van, mint kevés város, mert itt a sok gyár, mely ezer és ezer munkásnót foglalkoztathat, itt kellene és lehetne elhelyezni és a város közbenjárásával előnyben részesíteni az özvegyeket. (Gyermekeik gondozásáról később.)

13. c) Teljesen árva gyermekek.

Kevesebb számmal, de a legnehezebb helyzetben vannak az árvaik, akiknek apjuk a harc-térén esett el, anyjuk a háború folyamán, esetleg már a háború előtt, vagy az új intézmény életbe-léptetéseig halt el.

Ezen gyermekek részére szeretetház felállítását el nem kerülhető, mert ez még mindig gazdaságosabb, mintha a gyermekekről családoknál történő elhelyezés útján történne gondoskodás. Gazdaságosabb pénzügyi szempontból, mert a tömegelhelyezés és a tömegélelmezés nagyobb, városi beszerzések esetén sokkal kisebb terhet ró a városra. De gazdaságosabb népesedési szempontból is, mert a gondozásba kiadott gyermekek szomorú halandósági statisztikája egyenesen kötelessé teszi ennek feltétlen elkerülését.

14. Szeretetházak árvaik részére.

A szüleit elvesztett gyermekek szeretetházakban lennének elhelyezendők. Külön a fiúk, külön épületben, vagy külön épületrészben a leányok. Ezen szeretetház mintáját, szervezetét, berendezését stb. jól mutatja „Budapest székes-főváros Kiotild szeretetháza.” Itt laknának a gyermekek, itt lehetne a szükséghez képest iskolájuk — ha számuk oly nagy lenne, hogy érdemes — vagy innen járhatnának felügyelők vezetése mellett iskolába. Az egész kicsiny, nem nem iskolaköteles gyermekek részére a szeretetházban ovoda lenne felállítandó.

15. Özvegyek és árvaik ellátása.

Ezen szeretetházban történne természetesen a gyermekek élelmezése is. Jelen pillanatban az árvaik száma még hozzávetőlegesen sem állapítható meg, azt azonban a jelek után ítélve leszögezhetjük, hogy a kultúrmentetek ödöklő munkájának gyümölcsévé lesz annyi hadiárva Ujpestnek is, kik a háború folyamán apát, idehaza betegségtől, gondoktól, nehéz munkától meggyötört anyát is veszítettek, hogy részükre egy vagy több szeretetház felállítása feltétlenül szükségessé válik.

Az első kategóriába tartozók anyagi ellátása — ismételve, ha egészségi állapotuk megengedi azt, hogy munkába járassanak — semmiféle költséggel nem terheli a várost. Ha ezek nem kívánnak az özvegyek és árvaik rendelkezésére bocsátott, vagy részükre épült házban lakni, — de amit ha igénybe vesznek, az sok anyagi előnyt biztosít nekik — ellátásuk a városnak pénzbe egyáltalán nem kerül.

A helyzet a második csoportba tartozóknál nehezebb, de szépen megoldható, sokkal szebben, mint a teljesen árvaiknál.

Ezen második csoportba tartozó két osztályba sorolhatók. 1. Akik tudnak dolgozni és 2. akik munkaképtelenek.

Előbbiek munkába járva, gyermeküket kora reggel beadják az azon házban lévő szeretetház napközi otthonába. Ezen napközi otthon szervezete teljesen olyan lenne, mint a szeretetházaké, a különbség csak az, hogy itt éjszákára nem maradnak gyermekek. A gyermekek itt megkapják reggelijüket. Az iskolaköteles gyermekek innen mennek felügyelet mellett a legközelebbi iskolába és tanítás után felügyelet mellett haza. A kisebb gyermekek reggel továbbra is ott maradnának és gondoznák, tanítanák őket, mint az ovodában.

Délben az anyák egy része onnan, hol munkában vannak, ha talán a nagy távolság miatt is, nem mehet haza, ezeknek gyermekei a napközi otthon közös konyháján kapnának ebédet. Az anyák nagyobb része azonban haza mehetné, a napközi otthonból elviheti lakására arra az 1, vagy 1½ órára gyermekeit.

Hirdetmény. A Svéd vöröskereszt egylet egy kiküldöttjéről szerzett értesülés szerint az orosz cenzurabizottságnál minden képleletet fölülmuló mennyiségben hevernek a közönség által az Oroszországban lévő katonai egyéneknek küldött levelek, melyeknek, feldolgozása egyáltalán sohasem várható. Ennek a torlódásnak oka főleg az, hogy a közönség az Oroszországban lévő hadifogllyokkal túlságosan sokszor és sokat levelez.

A postahivatalokat a minisztérium felhívta, hogy minden rendelkezésükre álló eszközzel hasanak oda, hogy a felek az Oroszországban hadifogságban lévő hozzátartozóiknak legfeljebb csak kéthetenként és akkor is csak a legszükségesebb

dolgokról levelező lapon röviden írjanak, mert a hadifoglyokra is sokkal előnyösebb, ha a kéthetenként irt rövid közleményt biztosan megkapják, mint hogyha a sűrűn irt leveleket egyáltalán nem kapják meg.

A levelezéseknél a magyar nyelv lehetőleg mellőzendő, mert az orosz cenzura kevés magyar cenzor felett rendelkezik s a felek a levelezéshez főleg a német, francia, vagy angol nyelvet használják.

Veszprém, 1917. április 18-án.

Wildenauer Kálmán,
posta- és távirat-főfelügyelő.

A keresztény fogyasztási szövetkezetek és a hatóságok.

Egy keresztény fogyasztási szövetkezet felhívást kapott a körjegyzőtől, hogy a főszolgabíró egyik rendelete alapján közölje, vajjon tagja-e a „Hangya”-nak. Ha igen, mutassa be tagjainak névsorát, lakhelyét és a családtagok számát. Megjegyzi még a körjegyzői megkeresés, hogy erre a hatósági cukorral való ellátás ügyében van szüksége.

Ennyit mond a körjegyzői megkeresés. Ebből nagy valószínűséggel azt lehet következtetni, hogy a főszolgabíró hajlandó a tagok összes cukorjándóságát a szövetkezetnek kiadni, ha tagja a Hangyának. Egyébként pedig csak annyit tesz meg, hogy a többi kereskedővel egyformán kap cukrot a szövetkezet. S tényleg a szövetkezet ezt a választ kapta arra a kérésére, hogy a tagok arányában kapjon cukrot.

Mindezek alapján azt kérdezem, miért nem részesül olyan elbánásban a hatóságok részéről a keresztény szövetkezet, mint a Hangya-szövetkezet? Mit vétett a keresztény szövetkezet, hogy a hatóságok mostoha gyermekként bánnak vele? Talán azzal szolgál rá erre a méltánytalan elbánásra, hogy sok-sok helyen megakadályozta a magyar nép kiuzsorázását?

Honnét ez az éles különböztetés Hangya és keresztény szövetkezet között? Egy célt szolgál mindkettő. Egyformán védte a népet a magán-kereskedők önkényei ellen mindkettő. Ha tehát a munka, az érdem, a megbízhatóság mindkettőnél egyforma, miért nem egyforma az előnyben való részesedés is?

Ha az a falusi vevőközönség, amelynek Hangya-szövetkezte van, megkaphatja a maga cukrát szövetkezetében, éppoly joguk van ezt megkívánni a keresztény szövetkezet tagjainak is.

Lehet, hogy ez az — nem tudom szándékos, vagy nem szándékos — éles megkülönböztetés onnan ered, hogy tudtommal a kormány és a közéletmezési hivatal csak a Hangya-szövetkezeteket ajánlotta a hatóságok figyelmébe. Ha tényleg így van, ez nagyon helytelen, méltánytalan és a fogyasztóközönség érdekeit sértő rendelkezés.

Ha pedig — amit nem akarok feltenni — a közéletmezési hivatal nem tudott volna a keresztény szövetkezetek létezéséről s kitűnő, népművelő munkájukról, akkor sürgősen hozza helyre hibáját s utasítsa rögtön a hatóságokat, hogy a keresztény szövetkezeteket éppoly elbánásban részesítsék, mint a Hangyákat.

Hogyha pedig a közéletmezési hivatal nem akart kivételeket tenni s csak egyes közigazgatási hatóságoktól ered a szigorú megkülönböztetés, ez esetben is meg kell tennie a közéletmezési hivatalnak, hogy nyomtatékosan és sürgősen figyelmeztesse a hatóságokat a fogyasztási szövetkezetek egyenlő jogaira akár Hangya, akár keresztény legyen is a szövetkezet.

V.

Ezt a felszólalást azért közöltük, hogy vármegyénk keresztény szövetkezetei szót emelhesse-nek illetékes helyen saját és tagjaik érdekében.

IRODALOM.

• Az „Élet” szépirodalmi és művészeti hetilap, (Szerkeszti Andor József) gazdag tartalom, érdekes, és aktuális képek egészítik ki. A kitűnő lapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári-ut 15. — Előfizetési ár félévre 10 kor. Mutatványszámot készséggel küld a kiadóhivatal.

• A „Vasárnapi Újság” minden száma gazdag tartalommal jelenik meg. A „Vasárnapi Újság” előfizetési ára negyedévre 5 korona, — a „Világkrónikával” együtt 6 korona. — Megrendelhető a „Vasárnapi Újság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám). Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap”, a legolcsóbb újság a magyar nép számára félévre 2 korona 40 fillér.

A háború krónikája.

Április 15. A keleti és délkeleti harctéren nem történt különös esemény. — Az olaszok tegnap élénk repülőtevékenységet fejtettek ki. Az ellenséges rajokat, amelyek Plevánál és a Wippach-völgy felé betörték, repülőink elűzték. — Tegnap Arrastól északkeletre és a Scarpe mentén szűnhetett be a harcban. Tovább délre Croisillesnél és Bullecourt-nál az angolok heves tűzérési előkészítés után többször eredménytelenül támadtak. A Somme két partján este ismét nagy ellenséges erők törték előre St. Quentin-nél fekvő német állások ellen. A támadások veszteségteljesen meghiúsultak; az ellenség három tisztet és több mint 200 főnyi legénységet veszített foglyokban.

Április 16. Keleti harctér csendes. — A tolmecsi hídfőből katonáink behatoltak a Ciginj mellett olasz támaszpontba és 12 fogollyal tértek vissza. — A Scarpa-mélyedéstől az Arras-Cambrai-vasútig tegnap heves harc folyt. Angol hadosztályok sűrű tömegekben több ízben támadtak, de mindannyiszor igen véres veszteségeket szenvedtek. Soissonstól Reimszig és a Champagne nyugati részén a tűzérési harc tovább tombol.

Április 17. Tegnap Volhyniában az orosz tűzérési fokozottabb tevékenységet fejtett ki. — A Fleims-völgyi szakaszon rohamjáróink betörték az olasz állásokba és 7 tisztet, 124 főnyi legénységet foglyul ejtettek. — Arras-cambrai utól északra német csapatok egy előretörése az ellenséget visszavetette Lagnicourt-ra és Boursies-re. Az ott harcoló ausztráliaiak véres veszteségükön kívül 475 foglyot és 17 géppuskát, továbbá 22 ágyút veszítettek. — Az Oise és az Aisne között Vauxaillonnál és Chivres-nél tegnap a franciáknak erős tüzzel előkészített támadásai meghiúsultak. — Soissonstól Reimszig és a Champagne nyugati részén a harc a tűzérési és aknavetők legerősebb felhasználásával tovább tart.

Április 18. Az Aisne mellett a nagy háborúnak és a világtörténelemnek egyik legnagyobb csatája folyik. Április 6-ika óta megszakítás nélkül tartott a tűzérési és aknavetőkkel való tüzelőkészítés. E hónap 16-án kora reggel kezdődött a franciák mélyen tagozott áttörő támadása 40 km. széles arcvonalon. A franciák délután új tömegeket vetettek harcba és erős támadásokat intéztek az Oise és Condé sur Aisne közti német harcvonal ellen. A mai tüzérségi harc mellett, amely az állásokat a földdel egyenlővé teszi és széles s mély tölcser-mezőket idéz elő, a védekezés helyhez kötött merev formája többé lehetetlen. A tegnapi nappal meghiúsult a franciák nagy áttörő kísérlete, melynek igen messzire irányuló céljai voltak; az ellenség véres veszteségei igen súlyosak és több mint 2100 fogoly maradt a németek kezében. — Mind a három harctéren a szokásos harci tevékenység folyt. Különösebb esemény nem történt.

Április 19. Az arrasi harmezők egyes szakaszain a tűzérési tevékenység ismét megelégnült. Az Aisne menti csataterén tegnap délelőtt szűnhetett a harc. A franciák az előző nap kudarcát után és a szenvedett veszteségek hatása alatt kimerült hadosztályaikkal nem folytatták áttörési kísérletüket. A Champagneban a franciáknak korán reggel megkezdett támadásai a már napok óta fokozódott legerősebb tüzhatás után mintegy 20 kilométer szélességben törték előre. Az ellenség itt is elérni szándékolt áttörést záróállásaikban a németek fölfogták. — Keleti harctéren az ágyuharc kiújult. — Olasz harctéren a helyzet változatlan.

Április 20. A flandriai és az Artois-harcvonalon a harci tevékenység csak néhány szaka-

szon volt élénk. A 17-éről 18-ára virradó éjjel Brayenál sikerült a franciáknak egy helyi támadása. A Dames magaslati arcvonal több pontján, különös elkeseredéssel Craonnenál, ismételt támadásai véres veszteségeivel meghiúsultak. A Champagneban tegnap délelőtt Auberivétől északnyugatra új harcok fejlődtek, amelyek az éjszakán át is tartottak s ma reggel újabb erők harcbevetése mellett ismét erősödtek. — Keletgaliciában élénkebb a harci tevékenység, mint a legutóbbi napokban. — Olasz és délkeleti harctér változatlan.

Anyakönyvi kivonat.

— 1917. április 2-től 1917. április 7-ig. —

Születés.

Nyári Czeczília napszámosnő fia Ferenc r. k.

Halálozás.

Özv. Kovács Gyuláné Merreider Irma pénzügyi számtanácsos özvegye r. kath. 42 éves. — Márkó Katalin r. kath. 14 éves. — Rezzeli Ferenc r. kath. 12 hónapos. — Neu Zsigmond kucséber izr. 78 éves. — Orbán Lajos ref. 15 éves. — Nemes Péter földmives ref. 76 éves. — Füzesséri és tövisi Füzesséry Elek pénzügyi fogalmazó r. kath. 38 éves. — Rádóczi Lajos cipészsegéd ref. 18 éves. — Krisztián Ilona r. kath. 13 éves. — Malus Éva 3 hónapos. — Özv. Lusztig Ferencné Rein Julianna magánzó r. kath. 73 éves. — Mátyás Lajos kefékötősegéd ref. 33 éves. — Szauer Ferenc r. kath. 3 hónapos. — Özv. Floigl Jánosné Fehér Mária napszámosnő r. kath. 93 éves.

Házasság.

Horváth József máv. vonatfékező r. kath. és Horváth Gizella varrónő r. kath.

IV. polgárit végzett leány
irodai alkalmazást
keres. Cim a kiadóban.

Két szobás lakás
kiadó. ➡
Bővebb felvilágosítást nyújt
Matuláné, Kossuth L.-u. 28.

Eladó ház.

Veszprém, a Hosszu-utca
végén, az Eszterházi-utca 2.
számu ház
szabad kézből eladó.

A házon — mely három részből áll —
van 5 szoba, 2 konyha, 2 kamra, 1 pince,
1 nagy műhely, raktár, 2 félszer és 2
udvar. — Az utcáfelől lakás bolt helyi-
séggé is átalakítható. — Bővebb fel-
világosítás nyerhető az ugyanott lakó
tulajdonosnál.

BUTOR,
zongora, szőnyeg és egyéb
berendezés megvételre ke-
restetik. Cim a kiadóban.

Veszek:

mézet, sárga-
viaszt, törkölyt,
füstölt sonkát és
szalonnát, man-
dulát. ~ Aján-
latokat kér:

SZEMEREY J.
Veszprém.

NÉMETH KÁROLY

polgári és egyenruhaszabó
a Korona-szálló átellenében.

Elfogadok a szakmamba
vágó mindenféle munkát,
igazitásokat és felvasa-
lásokat. Viselt ruhákat
becserélek és azokat ki-
javitva, szegényebb sor-
suaknak eladom.

Bakos Kálmán

csemege-, fűszer-, bor- és gyarmatáru-
kereskedő, ásványviz nagy raktára

VESZPRÉM.

Telefon 55. Sörgöny Bakos kereskedő Veszprém.

Nagy választék

hazai és különleges
Borokban, Pezsgők,
Likőrök, Cognac,
Puncs stb.

Hentesáruk, Sajtok

Friss és Déligyümölcsök,
Befőttek, Gyümölcslé

Konzervek

Libamáj painok,
Hus- és Halkonzervek

Száritott főzelékek

Főzelékkonzervek
Teasütemények
Háztartási cikkek

Vadlak

Vidéki rendelések azonnal el lesznek intézve

ROLAND FERENC

orgona- és harmoniumkészítő
VESZPRÉMBEN
Ostromlépcső-utca 5. sz.

Elvállal teljesen új orgonák építését a
legegyszerűbbtől a legdiszesebb ki-
vitelig — pneumatikai rendszer szerint.
ORGONÁK átalakítását és hangolását
jutányos árban számítom. Iskolák részére
HARMONIUMOKAT jó erős kivitelben
készítek. ZONGORÁK javítását és han-
golását úgy helyben, mint vidéken a
lehető legrövidebb idő alatt eszközölk.

**MŰVÉSZI JEMLEKEK TÖRZS
HAVRANEK ANTAL**

ACD SZOBRAZ ÉS
KÖNYVIRÁG TELEFON
125
FÉNYKÉP
Tervek, rajzok

HIRDETÉSEK

felvételnek a kiadóhivatalban.

Alapított 1894-ben

Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készít a legrövidebb idő alatt és raktáron tart

a legegyszerűbbtől a legnehezebb-
kivitelig minden néven nevezendő

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT

ugymint: röpiratok, füzetek, köny-
vek, folyóiratok, árjegyzékek, körle-
velek, hirdetések, falragaszok, évi
jelentések, mérlegek, kimutatások,
gyászlapok, rovatolt táblázatok, név-
jegyek, meghívók, eljegyzési és es-
ketési tudósítások, számlák, címkek,
stb. stb., jutányos áron számítva.

plébánia-hivatalok és iskolák részére
szükséges mindenféle

HIVATALOS NYOMTATVÁNYT

melyek tetszés szerint fűzve vagy
bekötve szállíthatnak. Hivatalos le-
velepapírok és borítékok, okmánybori-
tékek mindenféle alakban és színben.
Egy és négyvonalas csinos vizsgálá-
pok, tet-szerűsített mennyi-égek. —
Kaphatók a legjobb minőségű fehér
írópapírok, ugyancsak fogalmazópapírok.

Postai megrendelések azonnal elintéztetnek

Telefon 61

Veszprém

Telefon 61